دَ تور او ربل
تورو کمڅو خبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اگست ۲۰۰۰

7 اگست 2000

Ketabton.com

د مغموم دیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعري مې ستا وښکي کوي نه کمه
زما په ټوله شاعري کښې تا فرحت او نه مونده
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي خو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زه چې څنګه اوم هغه ووم اداکار نه وُم
زه اعتراف کوم چې ته د وخت یو لوے فنکار وې
تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړه کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شا ځوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو دا سې ذرې ذرې کړم
د زړه چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړه پرهر وې خو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان نه وُ
زه درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمدستي مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
تور اوربل
توروکشو څپې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.10.2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهيد

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څو مره خوږې دي دَ تېرو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواو ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شوي دي
او بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
د روماني شاعر (د لوېښتو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
د تور اوربل تورې وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو یو ته غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما باندې وختونه راغلل		۴۱
اول په زړه سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېرم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اوږې کمڅې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲

تنهایي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

کله کله راته اوګورې مُسکې شي ۵۷

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ ؤ ۵۹

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازیب دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله کښې آه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګینو کښې اوسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸

رقیب چې ماله نن پېغورې راکوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ دنیا دپاره ۷۰

اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلبلې خیسې ۷۲

راغې ماښام ډېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تیارې راته فنا ښکاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تو خو به نوڅړېږم زه	۷۵
کلی دڅړېږي څه مُسکی خوږنه دي	۷۶
د ښېپې او ښکي مې ځلېږي په ککوکښې	۷۷
راشي راته او ګوري مُسکی نه شي	۷۹
بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې	۸۰
نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم	۸۲
بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي	۸۳
نن په فضاکښې رنګینی ښکاري	۸۵
راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه	۸۶
چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې	۸۷
چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې	۸۸
هر طرف ته ګورم مایوسی دي او غمونه دي	۹۰
ما په زیر زیر ورته کتلے نه شو	۹۱
خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو	۹۳
سکوئ ساقي نن راته نامه کوه	۹۵
دا څو څه غم نه دے چې تېر ې کړمه	۹۶
څه ژړا شي څه سلګی شي	۹۷
راغله غمونه جوړې نور راغله	۹۹
هغې و ښل تهمت په ما پورې شو	۱۰۰
ځکه مې دېرې پرېشانی شي کنه	۱۰۱
ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه	۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګی شي کنه	۱۰۳
که هر څو دې غم دَ حد نه په وتېږشي	۱۰۴
ستا د زوریل داپر پشانی مزه که	۱۰۵
په محفل کښي بلېدې ته	۱۰۶
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښي لټوم	۱۰۸
دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غوندې ښکاري	۱۱۰
ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخني	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښي	۱۱۲
د اڅو غلط دې چې خندلے نهٔ شم	۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شین خالې مې قسم	۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ	۱۱۸
څوک ورته سُور څوک ورته شین وائي	۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاوُرې شي ایرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه	۱۲۴
تعبیر	۱۲۶
وادهٔ	۱۲۷
ډمه	۱۲۹
دَ ختیځو زمکې ته خطاب	۱۳۱

پېغله

دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خيال داسې وزغوردے
چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځانله يوه ښکلې نازولې پېغله
ښکارې - په پېغلې چې دَ پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي
بلکې يوه مستهٔ شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم
ئې دَ پېغلې په وجود کښې بيامومي - د هغهٔ غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي
مقبوليت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې
دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو
ياده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټول
او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائې او وعده خلافي ئې خاص
شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل
پېغلتوب او ښکلا نو ښتونه غبږ ولې دي - نو سره دَ دې
ټولو خصوصياتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په مخه اخستې پېغلې ته په کاسیرو
نظرو نه گوري - د پېغلې د وصال تمنا د مېین د پاکې مینې آخري
منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج گڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو نن زمانې دومره پېښ
عیث
رونحوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېښه ا انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیل د بلندو ته هم تېر شو او د اوهامو په خړو
کښې د فطري اقتضاگانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ◦

د پېغلتوب کور دې وران او سې تل ◦
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننې دور تجزیه
او د دغه تجزیې په رڼا کښې د مغموم د دې الهامي شعر تشریح
په څه ډول کوي - خو زه په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د شرق رښتونې شاعري ده او
هر رښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د رښتونې آئینه ده (
مغموم د ماشوم والې راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاگانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ ښکلا د لوړې نه لیدلې ده، د دومره لوړې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم ښکلا یوه مجسمه نیکلا، یوه مسته نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د ښکلې د موندلو او خپلو لو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو ښکلا ورته ښکاري - د هغهٔ په وړاندې د ښکلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د ښکلې د خیال نه زیږیږي او ځکه د هغهٔ غزل د ښکلو سره خبرې نه بلکه د ښکلې د نیکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېز وجود د رنګو او ډېرا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومیږي -

د مغموم د غزلونو ښکلا چې هغه یې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا "نیکلا" د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښیښتین توب طلبګاری لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زیږولي دي - د نیکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره[۵]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "شالیت پسند و" دغه ښکلا د انسانې ژوند نه لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکروتو کښې لټوله او مغموم ئې هم ددې دُنیا په پېغلو کښې لټوي. د هغه د زړهٔ مراد د غه د نورې زمانې پېغلو پېټ کړے دے هم د هغوئ نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه پېغلو کښې هغه پېغله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په پېغلو کښې د پېغلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا پېغلې، پېغلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "شالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین اُفقونه یو ځائے کېږي.

سره د دې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لا بچې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ. مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما پلی زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ګټلایم
د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د ليکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکين محسوسوم لکه چې ما يو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس ليکلي شعرونه بيا بيا لولم او دا بيا
بيا لوستل زما زړهٔ ته هر يو وار يو نوے تسکين ورکوي ـ"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د ليکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنيا او ما فيها نه
ناخبره وي - او هغه پلی څوک ده چې د شعر د ليکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې يو
داسې درد دے چې ددې درد د پېدا کېدو نه زهٔ نهٔ يم خبر -
زهٔ نهٔ يم پوهٔ چې زهٔ په چا مئين يم - زهٔ نهٔ يم پوهٔ چې هغه
څوک ده چې د چا ياد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت نا قلاره
ساتي - زما د خيال مرکز دا "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده ليدلې، ولې بيا هم د هغې
تصور او د هغې ياد ما په ويلو مجبوره وي - ما ته د ليکلو بلنه
راکوي -

د مغموم د خپلو وينا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د
شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خيال د پلی" چې
هغه ئې حسن کل کښې يو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خيال پلی د خيالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر
ته په طنزيه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه شاعره ماته به ته څه درسي

زه د عنقا په اشیانو کېنې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کېنې اوسي او لټون یې هم په دغه خواږه شاپېغلو کېنې کوي - او د مونږ او قوي امید یې نوي ځکه خو وایي ه

ه خو بخندا به په مغموم یاندې حرام کړي

یوه پېغله به په پېدا شي چینګو کېنې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کېنې چې دارمنګي نومیږي او د خلیلو په ټپه کېنې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کېنې پېدا شوے دے - نن صبا یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو دپاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وېم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وینم نو سندرې یې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېنې د مغموم په فن کېنې څه کمزوری وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وېل مې دا چې که د مغموم صیب د ورو کوالي ماحول هر څو شاعرانه نه و - او چا چې د هغه کلي لیدلي وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندو نه آګاه وي نو هغوی به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه و څو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هلکوالي نه شاعرانه و او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پېدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې د ځان ستاینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښه پېژني او زه مغموم د هرچا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته ورانده ولاړه وي که هر څو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غیر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدایګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کېږي یا د کوڅې په څنډ او یا بیا
د کلي د کورو نو دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ۵

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټپېږي مه زړه

وائي چې پېغله د ختو جوره کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم مل کړے شي نو بیا خو هغه د مغموم نظره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ۵
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووئیلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او شاپلي هوس لري - وائي چې ۵

ماخو یو ګل د پسرلي کړې ربه ۵
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

دے چې کله کله دغه پېغله په کلها هم اووينې نو وائي چې

؎ ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم

زړۀ دې نشه کړم په نشوکښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب دَ ځيلو لوهسه هم نۀ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګُل د ګل په ځانګه کښې ښۀ ښکاري - کۀ شوکوې ئې يا بُوييوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth غونډې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات وربخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د دغه زور احساسات په بنده څۀ بېهوشي غونډې راولي او ځکه ئې اظهار نۀ شي کولے - مغموم د پېغلو په ليدو هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليدو محسوسولو ځکه خو وائي چې:

؎ دا پېغلتوب موخدائے نصيب کړه پېغلو

زړۀ مو نشه کړم په نشوکښې اوسم

يوائې د پېغلو په ليدو مغموم دا کيفيت نۀ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې فکر يو سې دځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي ؎

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

راپېدا شي يو جنون غونډې په ماکښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چي په چمن ورګډ شي او د سرو ؤ قطارونه ووويني د کمانۍ راشي چې کښي ښکلي ولاړي دي - او چي څه وخت په خود شي او پوه شي چې دا خو ښکلي نه دي بلکي سروي ولاړي دي نو وواۍ چي د دې سرو ؤ د چا ښکلي ښائست او ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلي ښکاري دي ؎

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښغله جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښغله کښي کائنات او په کائنات کښي ښغله ښکاري - واۍ -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوه ئې يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو نتګۍ نه شي

ښغلو کښي د مغموم د خيال ښغله او سبزي چې ډېرو ورېسي خپلي ځوانۍ خاوري کړي دي، نو ځکه خو واۍ -

؎ ورپسي د ملو ځوانۍ خاوري ايري کړي
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښغلو ته خبري کړي

(يا) چي رنګينۍ تو لي راغونډي شولي
ښغلو ترې ځان له لوپټې بوړي کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ليکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ېږې هم دَ پېغلې په تصور پیکي.دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دووُ کمڅو نه څهٔ بنکلے خیال اخلي واڼې چې ؎

؎

چې ېږې ستا په تصور کښې کلې پیکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(ایاز داوُد زے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېناخپل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندل شو نه څه او لیکلي شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند کړې کړې، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره زار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅه د يو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو دې نه زیات د موصوف د بې غمئ او ناراستئ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتهٔ کاله کښې ایله اوس څپل د شاعرئ پو مېے کتاب (د توره اوریل تورو کښو خبرې) چاپ کوي - او داهم زهٔ په دې خبره ویاړم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو د پریس غېږه به ئې نهٔ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرئ په قله مونږ مجموعي رایې داورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ ددهٔ په شان شاعري ددهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دادے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو یکار څو داده چې ددهٔ نه پس ددهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدئ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل څپل کړي دي ولې یو څو دهغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د څپلې شاعرئ په تشهیر نهٔ کولو هغهٔ د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړي دي نو کهٔ د سینهٔ غورو فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرئ کښې لیدهٔ او موندهٔ شي، دغه صفت ددهٔ د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرئ کښې نشته زما ددې خبرې نه دې ګوره هوکړ دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے، پوهٔ او زورور شاعر دے - شلمې صدئ د پښتو د شاعرئ په بن کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تیوکولي دي چې په وږمو یې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې یې هسکې تاترې سره سیالي کوي ـ زما اصل غرض ځو دادے چې کوم فطري روحاني ځواږه او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي ـ

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده ځو دا ځومره عجیبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوے سوب دا دے د ماحول هغه رواجي او روایتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي ـ هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شېرینو یا پېغله ښه مسته وه ځنو خلقو به دهٔ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ونګول ـ وې به یې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شلېدلو ټکو کښې کوي ـ ځو دا هوښیار شهسوار بیا هم د خپل مرام او مقام نه وانهٔ ړولے شو ـ دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستاینه کوم ، خلق کهٔ د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګړي کوي زهٔ دې د دومره لوے ذات له ځوا د جوړ شوي شهکار تعریف او توصیف ولې او نهٔ کړم ـ د چا سندرې چې ټول کائنات وائي ـ د چا مدحه ګړي چې ټول قدرت کوي ـ ښهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښهٔ او ښکلې ښکلې لګي او معصوم صاحب په دې حقله ځوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږي وشکې شاعري ده دَهغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولې دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره لچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې څپې سره ترې ترې شي چې کښې مینه نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَ دې بازار رنګ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو دغه ردې اهمیت حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب دَ رسې دَ زلفو انګکو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ کړکېچ نه تاؤ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تور اوربل تور وکمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره یې په بېدارو سترګو وټیلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نهٔ دے، هغه هاغه څهٔ لیکي په څهٔ چې خلق پوهېږي څهٔ چې خلق رخصوصًا نوي نسل خوښوي. دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مینې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظریه مینه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتو او دودو دېوالونو دَ قید وبند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوی سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دخپل ماحول دَ کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مینه خوروي دَ مینې وېشکر دے، دَ مینې شاعر دے، مینه دهغهٔ ژوند دے، بې مینې ژوند هغهٔ په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مینه کوي انسانیت سره مینه کوي، دَ خدائے دَ مخلوق او ښکلو سره مینه کوي په ځوانئ کښې یې هم ښکلې خوښېدهٔ او اوس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تېره یې په خوله ده، هغهٔ سخت نظریاتي سړے دے داسې نظریاتي نه چې لکه دَ ډېرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظریاتي چې دَ داترو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي څنې نقطه چین به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په یو ځائے پو فکر او دړېدني ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس دمغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم -

هر یو وار چې ورته ګورمه حېران شم -
کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه　چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له　راشي
نو نادانه شي ماشومه شي کلې شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو پې تولې لفظونو او اوېدو اوېدو پې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې د زړه بشه کوڼکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن نوخونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه ځځېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوې کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (ر د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي " ډېر بده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهي ډېرې کړمې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم دغه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعري دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو "شیفتې" په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي برې برې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدیدو شاعرانو په سر کښې هم وو په نظر نهٔ راتلو خو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراضګۍ او نا اوزګارۍ هغه دوغه «بخت» نه بې برخې کړې دے!

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي۔ هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو" "پېغلو" "لالو او ګلو" باندې اودروي، او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سېوا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رویې څښتنه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولو ستونکیو ته په وړاندې کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي۔

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ ټنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصوّر دَ لوپټې چې راله راشي — دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـــه ڇې رنګینی تولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړه
دَ زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظرنه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما اونهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخ نه "لوپټه" نیم کښېوکړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د دومان دَدې شهزاده دغه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رَبل تورو کښې خو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته کهٔ درته دروغ وايم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما دَ ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ يوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سيف الرحمٰن سليم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ يو درې شاعران ميدان ته راوتي دي - دَ پښتو ادب ئې ګډ کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته راړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان يم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به پښتو کوي چې" ولې مغموم صيب دې ځوانۍ در باندې داسې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې نيغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوړې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوخوا ته دَ مخالفینو ستغي سپورې خبرې او دَ گمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اوردېدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

م یو ترۍ غونډې مُسکا چې ستا په سروشونډو نمونږ شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې والوزولې او ماله به ئې دومره شابسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را ته هېرې شوې. دَ گمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صبا له به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې او لیکلو یوه بله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټو هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

م ورپسې زلمو څوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلوته خبرې کړې

زما شاعرې سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته. ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې په سوچ کولو ته مجبوره وي بس چې شعر واوري او یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته اورسي او هلته ځان له ځای پیدا کړي - زړه ته او را تاو څپې او نشه کولې - زړه د بهوسو لاندې او بیا نه شم یو تلې زړه ګنجلکه شعرونه لیکلې - زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه صداقت د پښتو زړو او ځوانانو خوښ او د ښارانو ناقدانو ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې د معصوم جانه چرته ستا غوندې شاعرۍ دې نشته چې زه یې د هلکانو چینکو په نصابي کتابونو کښې راولم « .... ما ورته وې چې ستا شاعري څنګه وي راته یې وې چې د ستا شاعرۍ کښې تشبې شوندې - خالونه او لوپټې وي » .. ما ورته وې چې مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په خپله مخه او زه خفه د ګلبر سلامته غوندې پاتې شوم - څو ورځې پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درته مشاعره وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم وا خستې شو او زه سټیج ته او ختم نو مولانا صیب راته اووې چې څه کنه معصوم جانه څه لوپټې موپټې واغوستې - ما ورته اووې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واوړئ - نو بيا به درېږي لوبېتي والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا دَ اوربل دا پرېشانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حيرانۍ مزه که
هرې توبې پسې ګناه کوُمه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صيب

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

درې شعرونو په اورېدو ستوډنټانو حسبِ عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکے غونډې شو او سرئ او خوزولو چې کنې ستا خبره رښتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دادے چې ما نخه اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم خو نبا غلي اياز داوُدزي را پسې شوے وُ چې مهٔ ويرېږه شاعري دې چاپ کړه - اوس هغهٔ دَ نن نه ډېرش کاله مخوا وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله کړي نو دَ اياز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو کنايه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه د سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لاړم شیشې ته او ودرېدم خپل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائې شته که د شهزادګانو راکښې هڅه
هم وو. بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د پښتو پحقله
زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د پښتنې په ذکر یاندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائې پاک دوه شخصيتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
بې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایاز خان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راواخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
خپلو شعرونو کښې ستائیلې ده خو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه خو ساده بوده کلي واله پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایاز خان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه یې ورته حیران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لو پټې راغونډې کړې - د دغه لوپټو نه یې ټول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له یې د لوپټو یو اوږد پړونې جوړ کړو - هغه یې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه یې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زه د حسن په لټون پسې چین ماچین ته نه یم تلے - زه د رنګو رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه یم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ښائسته ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت یې زما دا شعر دے چې -

څه خو بانه کړه په دېوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر یې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ستائیلے دے نو بیا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - ځکه چې د هغه په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او دېوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما نو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه ياد کړي دي - کچه کوڅې مې ستايلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستايلي دي او نه مې د پېلنو پېلنو سړکو نو صفت کړے دے - په ګواهۍ کښې خپل دا شعر پېش کوم -

د خپل اشنا هغه خاورينې کوڅې
د کهکشان نه خدائېګو ښې ښکارېږي

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعرۍ کښې د شاعرۍ د فن ټول تقاضې پوره کوي يا د شاعرۍ د اُصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ يې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خيال له اهميت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګينه او خوږو الفاظو رنګينه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که دغه خبره دغه شعر کښې فني کمزورۍ وې خو د کمزورو باوجود هم دغه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله يې "ډېر ښه" په الفاظو داد ګيرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو رونړو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توس اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده.
خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ . ۸ . ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
او چې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورځنګ روان سیندونه

سپې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښتودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غښتبي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمني دي چې ځودبني

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

زور دَ زور په مرئ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځېلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو راپاڅېدم دیوې مې ټولې سړې کړې

که هر څومره هم د ځوانۍ یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لنډې ځوړې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګواه که څه پوه شوم
چې دې ستوړو بڼکا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو تې غونډې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زه
ځو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

مغمومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبیٰ اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رِیله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
خو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړهٔ سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دوم ره خبر شئ چې مېن یم زهٔ
نوره قصه به درته بیا کوم

د دې دنیا نه ځکه بدې شم چې
خبره سپینه او صفا کوم

د عشق سختی او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښېږي هم ځلا کوم

مغموم ته به کومو کندو سر شوې
زړهٔ نه قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دي منم

ستا قبنیح مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رڼا ورځې تیارې دي منم

دا ناصحان يې تیس ایستلی نه شي
دَ مغموم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پرې آسانې شوې

تکې تورې شپې د تنهایی زما
ما وې جوړې آسانې دي خو ګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدائیګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مور نهٔ وم
ولې دیوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

ووې پسرلي راته نن بیا په خندا
بزې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې ای اشنا
پوې شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې ووې
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېروي
زهٔ خو تنهایي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ چې زلفې رانغورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدايږګو نغوډې شي

د بېلتون په تنهايو کښې چې راياد شې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

نغوچې داغ مې په لمن باندې رانښې
ارمانونه مې دې ټول خاورې ايرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا نغوبه دا شپې ډېرې درنې شي

کهٔ د زلفو کږه لاردې کږ له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېم چې ستا دنیا هم او سوځوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
خو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګله کړم

مېکده و ته څو به مه وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
ګرېوانونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
ځورې ماته زولنۍ شي ځورې ماته ټېږندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې ږو مېسے دَ ژړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته ګورې ژاړې او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت ګودره شاړ شي دَ اُلفت ګودره وران شي
زلميتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمعه طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کتلو کښې څو که کېږي
ګلۍ هم سومبې سومبې شوې په ليمو کښې څو که کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدائيګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را مخکښې حوصلو کښې څو که کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينې
چې دنيا دَ تنکو ستورو تورو شپو کښې څو که کېږي!

لوېشتو باندې چې پېغلو سپين پړوني را په سر کړل
دَ زلمو تېره نظر جوړ لوېشتو کښې څو که کېږي

جوړ ځواني په تېرېدو شوه، علامه دَ بوډا توب شوه
دَ ګناه هر يو احساس چې مې توبو کښې څو که کېږي

اے! ګلونو يوې پېغلې راسې وے چې بس له دې نه
دَ مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څو که کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

51

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګُورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخې ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوُسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستورې ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړې
دا تیرَې ترې خدائےګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختیاره ښخېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې را ته ووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تیرې هم د تیرو نه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم څو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څۀ اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ايښودو د پاره ګلې
څو تنکي ګلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپينۀ نظرئ راله نۀ کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپه دے نۀ کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو روښکي څو نۀ دي سېلابونه راسره دي

مغموم يواځې نۀ دے فکر مۀ کوه ملګري
که تۀ راسره نۀ ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګی د چا مینه په یکښې هسې بندیوان شي
نادانه په اوربل کښې څه له ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه را ښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئېن په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړه ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېبو د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مېن نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې کلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مڅې شي

ستا ښاښت او پېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله ځنۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې ئې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نهٔ ئې نو خاموشه خاموشي وي
خو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېر ل شي
د هر چا چې خپلې ځوانې شپې پرېده شي

یو د ننګین غوندې غزل ترې څه ښکلو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خبره د مطلب ځنې لــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کشکي شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کښېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو پېمانو کښېږي نهٔ وُ

اوده جذبې رالړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کښېږي نهٔ وُ

تهول کښ چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کښېږي نهٔ وُ

څکه پرې زړهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کښېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کښېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

60

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې د خیالونو یو په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالی چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
کی بوا تونه مې کهٔ ټول ریبنه ریبنه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښاسټ او پېغلتوب سره يوځاے شي
هره پېغله يوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خداے دې اوکړي چې يو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
يو ازغے شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تسم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پیغلو د خندا سره

نشته خدایږګو هیڅ نشته زما سره
لا په خوشحالي خندا د تا سره

یو ځل زما زړه دا سې درزېږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اې مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو د عقبی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدايځکو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ يمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شين خالې اووېل
هرې ادا کښې قيامتونه لرم

مرګيه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنيا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
او کړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څه رکند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دې کورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زه څو اے رېباره دومره پوهے شو
چې وړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دي حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګینو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو یو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بیا د پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا د پښې په هر یو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای دې نصیب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
یو اسویلی شوم اسویلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې راتورې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا کومې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خیبر تېرې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په څوا ځي
سپېلنې شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدایه خیر دے چې دا څه وو
هم مې سنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ځوړې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې د اته ګرانې کړي
ټولې حوصلې مې یې حیرانې کړي

اوکړه تماشه دَ ښتنګانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړي

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې یې داله ځوانې کړي

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به یې ناصحه مسلمانې کړي

مینه کښې مغموم ناداني دیښه وي
خدایه ټولې یو هې مې ناداني کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدايګو غمونه راله نور راکوي

وېم چې په زلفو کېنې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړهٔ خوښه کوله نهٔ شي
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګي
راله په خوږ زړګي تکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوئې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوتې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زه منم چې لیونے یمه خو
یم لیونے څه مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
کلی تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
دا ته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پریشانۍ مې د اپښلو شوي دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر یې
سرې لمبې یې بلې کړې دي سینو کښې

محفلونه د سرور څکه ساړهٔ شول
پیغلو وراچول پازیب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تیالونه مې وصل ستا په کمځو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څومره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښايي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د ستورو وسره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شمېرې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايځلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

ستړکې پېدا دي د ژړا دپاره
ښائې خندا د پرهرونو سره

څمه تسبې نچلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا درا تلو ساعت څو دومره اوکړل
خدا ایکو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په تنکیو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تېرې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو کې چې نا قلاره کړمه
خدائیگو یادونه راته ستا ښکارې

ستا د زوربل تېرې منمه ګلې
دا پرېشانی په کښې زما ښکارې

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا یې راته ادا ښکارې

وخت د وصال کښې خټک لې اوښکې
د خوشحالی مې انتها ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم مه زه
غم د بیلتون کښې به کړېږم مه زه

څه خو با نه کسره په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره ټپېږم مه زه

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارینج هسې زېړېږم مه زه

په حقیقت د دې دنیا پوه شمه
چې ادیرې سره ټپېږم مه زه

مخ دې راواړه وه دیدا کړه ګلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږم مه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي زړېږي څهٔ مُسکي خو نهٔ دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نهٔ دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څهٔ کمڅۍ خو نهٔ دي

ځکه خو يې زهٔ داسې بې واره تويوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نهٔ دي

څهٔ شوه چې زهٔ ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څهٔ کمزورۍ خو نهٔ دي

هسې به ژاړي لا مُسيږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خو نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې تو کېږدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګې به راپېدا شي مېکدو کښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې ايښنولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوي خپل دے
څو چې کبر دې را نهٔ شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتللو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے ورچوي په تللو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پیدا شي جینکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلے څو رنګینی نشي

پوځیم چې سپوږمۍ دَ ځهٔ سیالي کوي
میاشته شي نری شي څوښکی نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونی نهٔ شي

دا دَ غېرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نهٔ شي

مهٔ وایه ځهٔ ماته دَ ربار په خوله
ستا زما خبرې دې پردۍ نهٔ شي

نشي تسلّي د نا قلاره زړهٔ
څوچې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پیغلتوب کوردې وران اوسي تل
چې ئې د پیغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګینې ټوټې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو ادیرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تیږې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښانه نه دیوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېروم

څومره مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېروم

زړهٔ مې دے ژوندے رورا دې مې هم ژوندی
نورې لوږې تندې په ژوندونه تېروم

هم ستا تصور راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رانه ځواني په مصلو نهٔ تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر یو څیز تور بلا شي

کله کله تصور کښې دا له را شي!
را ته او ګوري مُسکی شي په خندا شي

تصور د لوېښتې چې راله را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوښتې غوندې مُسکا ته نه رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

84

ستړي ستوري څو رودهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم دَ بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکاري
ګل په خندا کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د سترې زړهٔ د ستوماني دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې ښېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځیرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګینۍ د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ډرشل د ښېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکاریږے
ماته ستا سترګې میکدې ښکاریږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستوري ورې ورې ډیوې ښکاریږي

د ځوږ رشنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رنګو ښې ښکاریږي

پېچې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر یو ستوري سترګې سرې ښکاریږي

تهٔ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکاریږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کېنې
زه یمه روان د ژوند په هغې مرحله کېنې

هلته ستا غوږونو کېنې دوه رونه په تالې ووُ
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کېنې

یو پسرلے څهٔ چې پسرلو کېنې خدائیګو نشته
دومره رنګینئ دي پېغلې ستا په لوپټه کېنې

تهٔ چې را ښکاره شې او زړه کې مې په درزا شي
څومره دېر ځوندونه وي په دغه زلزله کېنې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
تو لې مې غو په کړې د شرابو یو کاسه کېنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځای شوي خدایه زه ورته حیران یم
دومره څېر غمونه دې وړه غونډې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړه په ادیره کښې

نن که چېرې ژوند وُ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئېن شي د یو بل سره په ښپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پو ځې شې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاوُ رانه سرو تڼکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړهٔ پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټېندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زِیر زِیر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه څُکه
څاڅکے شراب مې هم څَکلے نشو

ما وے چې تا نه به څهٔ سوال کوُمه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي څو
دَ رقیبانو مې منلے نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُملې
دَ آسمان ستورې مې شمېرلے نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلے نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګټون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پو ټې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښځه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوښي دَ لیلیٰ ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پیکښې
ما وے چې به ترېخ دے خو تر سکون دې راکړو

خدایه ! اول دې زړهٔ مئین کړمه او
بیا دَ فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوُ ساقي نن راته نا مَکوَه
مَکوُ دا ظلم ناروا مَکوَه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېمه نو
داسې خبرې راته بيا مَکوَه

زړګيه نن څو په اَرام يې کنه
پرېږده غمونه دَ صبا مَکوَه

کوه ستم چې څومره کولې شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوَه

چې ستا مغموَم پرې خفه کېږي ګُلې
داسې قيصې ورته تهٔ بيا مَکوَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو څه غم نه دے چې تېر ئې کړمه
اشنا يو خوب نه دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ايله
د غه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څه چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدائيګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسویلي زما شعرونه دې شي اوښکې قافیه شي

یو ځلې غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدایه ړندې کړې زما اوښکو رڼا وکړه
دا ذره څاودې شمعه پړ پړ دې چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دی او د شنې لوپټې عکس دی
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هېڅ درنه نه غواړم هېڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واعظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسی د چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خياله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د زړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې يو بل ته
زړهٔ هغې ته آئينه شم هغه ما ته آئينه شي

چې د شين آسمان سينه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته ياد شي ټټېشونه ما ته ياده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړ دے
چې غمې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بيلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له را شي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوړ را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغوړ راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځُکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُمه
پوے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وټل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا ېګو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر را سره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
د ټه په نوم دیو ادا پورې شو

مغموم نحو خدا ئے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې ښوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختې مې څوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آیینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع معمومه
نو علامه بس د ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به ئې ښه شوے وي نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سبله شه چې
دا پتنګان دلې دلې شي کنه

راځه ماښام د دېرو ستورو سره
اوس خو به ستړې تنهایي شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دعه ځاځه شي ځریکې ځریکې
چې را په یاد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا ستړې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور تېر

کهٔ هر څو دې غم د حد نه پهٔ شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به يې ذرهٔ نه يؤ ساعت له هم تهٔ راوځې
نو مغموم دې له خپل خدايه ځني هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړه زهٔ
غم څوځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حيران يم چې دا ذرهٔ مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وربل دا پر پېشانۍ مزه که
د تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

څو ته ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا يم زه

سينه سوري مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئين خندا ښکو په تا يم زه

د خپل پردي خندا به څه کړم زه
خپله خپل ځان پورې خندا يم زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو که اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زه به خدائے ته زارې اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګټو کښې مې تومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلل يو زلزله وه، ستا راتلل څو يو قيامت وُ
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وځې ته

زه به تل شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تل شمه
څو که ستا وعده رښتيا وي په رښتيا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې ګډېږي
هسې نه چې چرته توے شي څه له بل ځوار وې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نه وایې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړه کې څه چل اوشي نو زړه پوے شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نزدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

108

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر ځُغلې کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حېران یم چې دې زړهٔ له په نن
کوم بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زړه درته یادوم ځکه
نوې وعدې که دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځوانۍ دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي ګُلې
بیا دې د ذرې په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې ځکه ورانه غوندې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غوندې ښکارې

ډېرې حیرانئ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائګو ائینه ځکه حیرانه غوندې ښکارې

نشته دے خوشبوئې جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غوندې ښکارې

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده چې ته ځکه ستومانه غوندې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانئ کښې خو توبه راته ځکه ګرانه غوندې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دے انکار دَ اقرارونو ځني
تشو وعدو تشو لوظونو ځني

ستا دَدې قېنچې اؤ سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
ښه دے وصال دَ فرقتونو ځني

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځني

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځني

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسوېلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لېده ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښائست ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غوندې په ماکښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خودا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم د بیلتون کښې زغملے نشم

د بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کښې څه زه در ته کتلے نشم

زه چې د سوال سره عادت نه یم
ځکه څو تا نه څه غوښتلے نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړم
خپله خپل غم څو زیاتولے نشم

د شوکیس و په کوا هد کښې ګلي
د آسمان ستوري را بیللے نشم

که غم دې غر وي هم خوشحال یم څو
سپکه وینا دې زه اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خو څنګ ترې هم یادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډیر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کاڼي دې دا یادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره ځغنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن مسته
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په رسوېلو تېره شوه

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالي مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سېرلي کښې ټول ماحول سرور سرور شي
ماټول بیا د توبې خلقه ضرور شي

د ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالات نه یې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ ذرهٔ دَ غمې رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمې رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خمې رانه تپوس مهٔ کوئ

غنشي نظر دَ ذرهٔ په سر وېشتلې
دَ کوږ اوسمې رانه تپوس مهٔ کوئ

✻

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وایي
دې پسرلي ته څوک رنګین وایي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپین وایي

✱

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د اديرې باندې مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم د مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دې راځه
ستا دَ اوږدو زلفو کشالې دې راځه

بیا دَ پسرلي څځهٔ اوزې غوندې شوی
بیا به ماتېږو زما توبې دې راځه

را شه چې ښاست دې درته زهٔ اوستایم
خدائېګو آئېنې تمولې ړندې دې راځه

نن کهٔ زما سر رو ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې دَ زمانې دې راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پریشانه په ټول ماحول باندې خوږې شي

تصور د لوپټې چې را له   وراشي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا ګریوان ته لاس کړم ته زما ته
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره خبرې)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړې ښکلتوب مې قسم
ستا په دې داسې لېونتوب مې قسم
چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غونډې وې
ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې
قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدائېګو چې احسان منمه
لوئې ئې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدائې او شوګېرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تېرې تېرې شي
دا تېرې په ټول جهان نورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نېټه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نېټه ده

ځکه چې نن زما لېلئ راځي
ددې دُنیانه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه　　چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم　　نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړۀ دے زما　　دا اُمیدونه پکښې
پوتسکے زړۀ دے زما　　دا ارمانونه پکښې

دَ چا لېد ونه ګورے　　زړۀ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورے　　زړۀ دَ بېهاره یمه

دومره مې پرېږده چې څوند　　زړۀ دَ خندا واخلم
څوند دَ آشنا دَ مینې　　څۀ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بېګله دُنیا وي زما
داسې دنیا کښې وې زهٔ چې بس زما وي زما

پکښې خندلې شوې ما پکښې ژړلې شوې ما
چې څوک کتل مې غوښتې پکښې کتلې شوې ما

نهٔ وي جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دېر دروند وي نو هم پېټې به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غوندې

دَ خوب زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامرادۀ زړۀ تقدیر شولې ته

دَ زړۀ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښۀ شان راغلې

د خوږ يار دوست سيد صابر شاه صابر د وادۀ په خوشحالۍ کښي د مينې او عقيدت ګلونه

وادۀ

د رنګينه شعرونو په ژبه

"راځئ چي ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چي د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چي د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چي هم د ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چي ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستوري په اسمان کښې دي نشه نشه غونډې
نه صرف نشه نۀ دي، دي ټکه ټکه غونډې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غونډې
کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه ډېوه غونډې
سهرې ته کتے نشي دي د زړۀ په رنځ اخته غونډې
دوئي هم راته ښکاري دي بد نيته د بنده غونډې

راځئ چي ټول په جمع يو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چي مو نن طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده څهره دَ صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چي ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نهٔ وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نهٔ وې
ته دَ خپلو خویندو د غمونو نه خبر نهٔ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نهٔ وې

څومره په ارمان ستا دَ وادهٔ دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسهٔ کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چي ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله ښکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دواړه لاسونه به روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا ډرونه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

—— آمین ——

پیکے او پیشکش : عبدالله جان مغموم
دَ وادهٔ نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمې ته

(په میدان کښې د دمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شې ګډېږې په ګډا کښې په خندا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته
او نخورې چورېکونه هر چورلک کښې په هوا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته

تېټه شې کږه شې په کږه کښې بیا راسمه شې
دکه له ستمه شې
دېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شې
دکه له ستمه شې

ترې ترې ګډېږې ناګهانه په ترپکو شې
سر په کانکوچکو شې
وار در نه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شې
سر په کانکوچکو شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره يو ادا دې د قيامت نخبسونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هرچاته نژدې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته
او وهې سانګونه په څڅه چل هلے دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته پل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پسن پب کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختیځو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کانړو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو میرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دَ پښتونه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ ګلشن خاورې
اے دَ ختیځو دَ وطن خاورې

اے دَ غیرت دَ افسانو میرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختیځو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
دا سې غازیان دا سې توري زن راوړي

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښارو میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ـ ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان سر په تا ښېښې ایښي دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښي دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږي مې زړهٔ
کهٔ تپوس کوم کښیکاږي مې زړهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روږدې ترې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library